

ДО ПИТАННЯ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВОЄННИХ ДІЙ В УКРАЇНІ

Сергій БЄЛАЙ

*доктор наук з державного управління, професор,
заступник начальника навчально-наукового центру організації
освітнього процесу – начальник науково-методичного відділу,
Національна академія Національної гвардії України
м. Харків, Україна*

Олександр ПІВНЕНКО

*командувач Національної гвардії України
Головного управління Національної гвардії України
м. Київ, Україна*

Події сьогоднішніх днів яскраво засвідчують гостру необхідність державного управління процесами врегулювання кризових явищ в умовах подолання наслідків воєнних дій. Дослідженням¹ доведено, що існуючі механізми державного реагування на кризові ситуації, які загрожують державній безпеці України, мають відносно слабку ефективність та потребують подальшого наукового розвитку. Сучасний стан наведеної проблематики розглядається через призму вдосконалення процесів державного управління в умовах подолання наслідків воєнних дій у регіонах держави.

Воєнні дії, що тривають в Україні, стали причиною численних загроз для особи, суспільства та держави. Державна політика подолання наслідків воєнних дій спрямована на мінімізацію цих загроз. Подолання наслідків воєнних дій вимагає ефективного державного управління, що містить координацію зусиль уряду, міжнародних організацій, громадських організацій і приватного сектору. Військова агресія росії проти України призвела до значних руйнувань виробничого капіталу та інфраструктури, спричинила людські втрати та соціальні потрясіння. Тому шляхи подолання наслідків воєнних дій мають бути гнучкими та адаптивними до змінних умов на місцях, враховувати культурні та соціальні особливості й мати інноваційну складову.

¹ Півненко О. С. Механізми реалізації державної політики подолання наслідків воєнних дій в Україні : автор. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.05 ; Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир, 2025. 20 с.

Відповідно до чинного законодавства інноваціями є «новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери»².

Основні принципи державної інноваційної політики у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні полягають у реалізації таких дій: зосередитись на інноваційних шляхах розвитку економіки України у сфері подолання наслідків воєнних дій; визначити основоположні державні пріоритети інноваційного розвитку сфери подолання наслідків воєнних дій; розробити нормативно-правову базу у сфері діяльності інноваційного сектору для подолання наслідків воєнних дій в Україні; забезпечити умови для збереження, розвитку і використання науково-технічного та інноваційного потенціалу регіонів держави з метою подолання наслідків воєнних дій; сприяти взаємодії між наукою, освітою, промисловістю та фінансово-кредитним сектором у сфері розвитку інновацій для подолання наслідків воєнних дій; ефективно використовувати ринкові механізми для просування інновацій та підтримки підприємництва в науково-дослідному та виробничому секторах економіки з метою подолання наслідків воєнних дій; реалізувати заходи з підтримки міжнародного науково-технічного співробітництва, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та просування на зовнішні ринки з метою подолання наслідків воєнних дій; впровадити фінансову допомогу, сприятливу кредитну, податкову та митну політику в інноваційному секторі для подолання наслідків воєнних дій; стимулювати розвиток інноваційної інфраструктури на центральному та регіональному рівнях з метою подолання наслідків воєнних дій; запровадити інформаційну підтримку тематики інноваційної діяльності з метою подолання наслідків воєнних дій; розвивати людські ресурси (підготовка кадрів) в інноваційному секторі економіки для подолання наслідків воєнних дій.

Тому державне регулювання інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні має здійснюватися шляхом реалізації таких заходів: встановлення та підтримка пріоритетних напрямків інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; розробка та реалізація державних, галузевих, регіональних та місцевих інноваційних цільових програм розвитку у сфері подолання наслідків воєнних дій; формування нормативно-правової бази та

² 111. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2002 року № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

економічних механізмів для підтримки та стимулювання інновацій з метою подолання наслідків воєнних дій; захист прав та інтересів учасників інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; фінансова підтримка держави для реалізації інноваційних проєктів у сфері подолання наслідків воєнних дій; заохочення комерційних банків та інших фінансових установ для фінансування інноваційних проєктів з метою подолання наслідків воєнних дій; створення пільгового режиму оподаткування для суб'єктів інноваційної діяльності у сфері подолання наслідків воєнних дій; підтримка функціонування та розвитку сучасних інноваційних інфраструктур у сфері подолання наслідків воєнних дій.

Таким чином, з метою подолання наслідків воєнних дій в Україні необхідно запровадити інноваційні й ефективні економічний, організаційний та правовий механізми реалізації державної політики, що містить ключові напрями:

- 1) реабілітація та соціальна інтеграція постраждалих;
- 2) економічне відновлення та розвиток;
- 3) покращення інформаційно-аналітичної підтримки;
- 4) юридична допомога та правова підтримка;
- 5) міжнародна співпраця.

Механізми реалізації державної політики у сфері подолання наслідків воєнних дій в Україні повинені містити комплекс структур, процедур та процесів, що забезпечують ефективну координацію та виконання завдань на різних рівнях управління. Основні інноваційні компоненти зазначених механізмів є:

- 1) створення центрального координаційного органу;
- 2) започаткування роботи регіональних координаційних центрів;
- 3) розвиток механізму розподілу фінансових ресурсів;
- 4) удосконалення процедур планування та управління проєктами;
- 5) формування системи підготовки та навчання кадрів;
- 6) розроблення механізмів моніторингу та оцінки;
- 7) популяризація громадської участі та запровадження зворотної комунікації.

Як висновок зазначимо, що подолання наслідків воєнних дій вимагає ефективного державного управління, що містить координацію зусиль уряду, міжнародних організацій, громадських організацій і приватного сектору. Військова агресія росії проти України призвела до значних руйнувань виробничого капіталу та інфраструктури, спричинила людські втрати та соціальні потрясіння. Тому шляхи подолання наслідків воєнних дій мають бути гнучкими та адаптивними до змінних умов на місцях, враховувати культурні та соціальні особливості й мати інноваційну складову. Впровадження наведених пропозицій дозволить

забезпечити комплексний підхід до подолання наслідків воєнних дій, забезпечить прозорість і ефективність процесу відновлення та сприятиме залученню міжнародної підтримки.

2. Релокація приватного та публічного сектору в умовах екстраординарних правових режимів: історико-правовий та теоретико-правовий аналіз

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-493-4-10>

**ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ПРИМУСОВОЇ РЕЛОКАЦІЇ
НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ
ТА СТРАТЕГІЙ ОПОРУ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА
ТА ЮРІЯ ШУХЕВИЧА**

Андрій ВАЛІВКО

аспірант

Київського національного університету

будівництва і архітектури

м. Київ, Україна

Радянська система політичних репресій, спрямована проти інакодумців, вирізнялася не лише жорстокістю покарань, але й комплексною стратегією руйнування зв'язків між дисидентами та їхнім соціокультурним середовищем. Одним із ключових інструментів цієї стратегії була примусова релокація – практика цілеспрямованого переміщення політичних в'язнів та дисидентів до віддалених регіонів СРСР. Така практика переслідувала подвійну мету: фізично ізолювати носіїв альтернативних поглядів та відірвати їх від національного ґрунту, послаблюючи тим самим вплив дисидентського руху на суспільство.

Особливо показовими для розуміння механізмів і наслідків радянської політики примусової релокації є життя двох видатних постатей українського дисидентського руху – В'ячеслава Чорновола та Юрія Шухевича.

В'ячеслав Чорновіл та Юрій Шухевич є знаковими постатями українського опозиційного руху ХХ століття, які символізують різні підходи до боротьби проти радянського тоталітаризму. В. Чорновіл, один із лідерів дисидентського руху та засновник Народного Руху України, уособлював інтелектуальний і політичний спротив, спрямований на мирну трансформацію суспільства через поширення